Ουδετεροφιλική φλεγμονή στο άσθμα

Νικολέττα Ροβίνα
Επιμελήτρια Β'
Α' Πανεπιστημιακή Πνευμονολογική Κλινική
Νοσ/μείο «η Σωτηρία»

"The common disease asthma is probably not a single disease, but rather a complex of multiple, separate syndromes that overlap…"

S. Wenzel, Lancet 2006;368:804-13

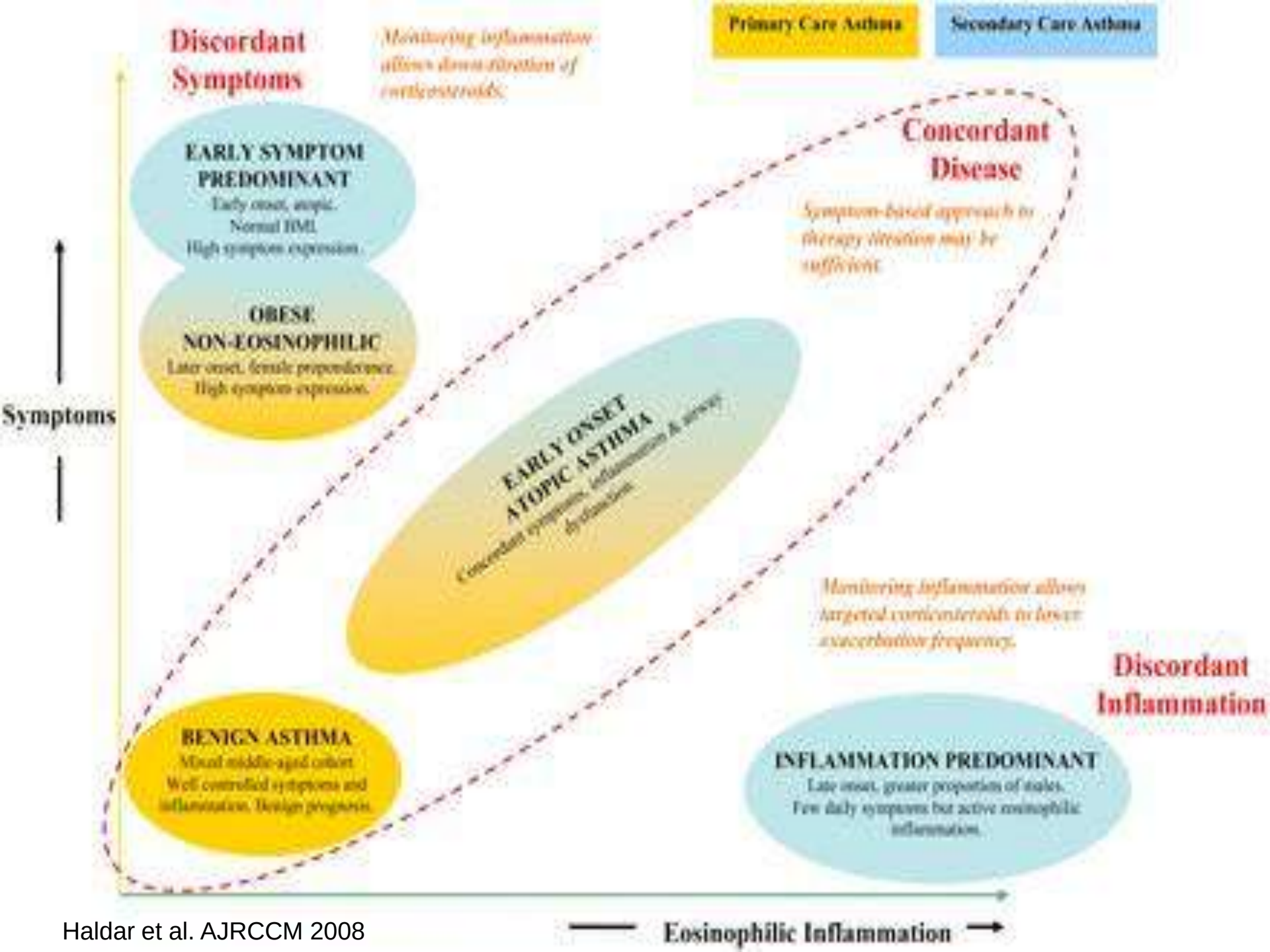

Haldar et al. AJRCCM 2008

Υποτύποι άσθματος με αυξημένα ουδετερόφιλα στους αεραγωγούς

- Κάποιοι τύποι επαγγελματικού άσθματος
- Σοβαρό άσθμα
- Παροξύνσεις άσθματος
- Μοιραίο άσθμα;
- «Μη ηωσινοφιλικό άσθμα»

Χαρακτηριστικά ασθενών με αυξημένα ουδετερόφιλα στα πτύελα

- Ασθενείς που λαμβάνουν θεραπεία με στεροειδή, αλλά και ασθενείς χωρίς θεραπεία

- Ασθενείς με φτωχότερη ανταπόκριση στη θεραπεία με ICS σε σχέση με το ηωσινοφιλικό άσθμα

(Green, Thorax 2002)

ή με άσθμα ανθιστάμενο στη θεραπεία με κορτικοστεροειδή

(Wenzel, AJRCCM 1999)

- Το μη ηωσινοφιλικό άσθμα μπορεί να είναι βαρύτερο,

(Gibson Chest 2001)

αλλά τουλάχιστον 50% των ασθενών έχουν ήπιο-μέτριο άσθμα (Douwes Thorax 2002)

Τα ουδετερόφιλα γενικά ανευρίσκονται αυξημένα στους ιστούς/BAL και πτύελα

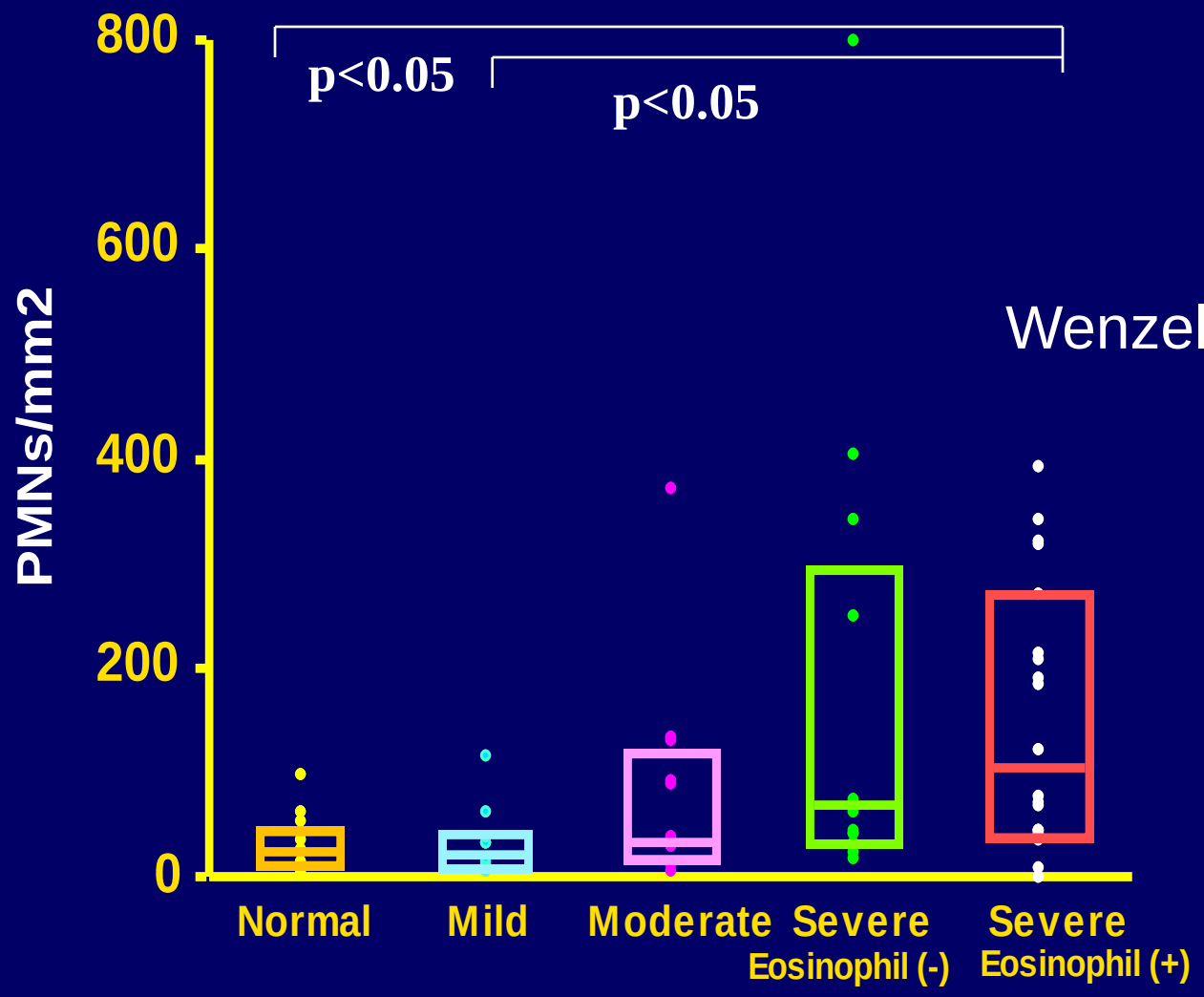

Wenzel AJRCCM 1999

Evidence That Severe Asthma Can Be Divided Pathologically into Two Inflammatory Subtypes with Distinct Physiologic and Clinical Characteristics

SALLY E. WENZEL, LAWRENCE B. SCHWARTZ, ESTHER L. LANGMACK, JANET L. HALLIDAY, JOHN B. TRUDEAU, ROBYN L. GIBBS, and HONG WEI CHU

34 ασθενείς με σοβαρό άσθμα

14 χωρίς ηωσινόφιλα, 20 με ηωσινόφιλα στα ιστολογικά βρογχικά παρασκευάσματα

Η βασική μεμβράνη ήταν πιο λεπτή στην ομάδα που δεν είχε ηωσινόφιλα, η οποία είχα χαμηλότερο FEV1, χωρίς ανταπόκριση στη βρογχοδιαστολή

Evidence That Severe Asthma Can Be Divided Pathologically into Two Inflammatory Subtypes with Distinct Physiologic and Clinical Characteristics

SALLY E. WENZEL, LAWRENCE B. SCHWARTZ, ESTHER L. LANGMACK, JANET L. HALLIDAY, JOHN B. TRUDEAU, ROBYN L. GIBBS, and HONG WEI CHU

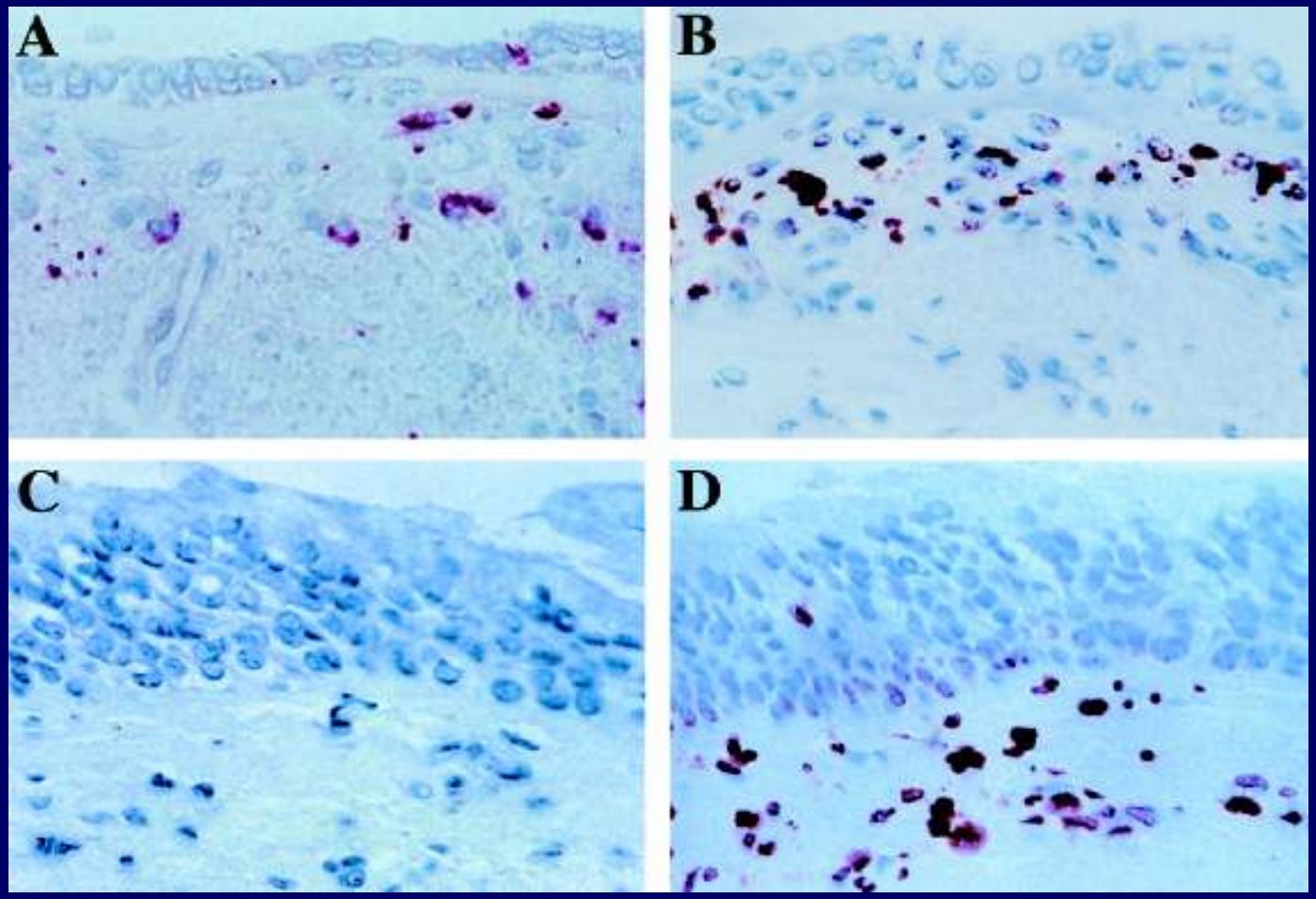

Τα ουδετερόφιλα ήταν αυξημένα και στις δυο ομάδες, δεν διέφεραν στατιστικά

Αυξημένη MMP-9 στη SBM: Αυξημένα PMN χαμηλότερος FEV1

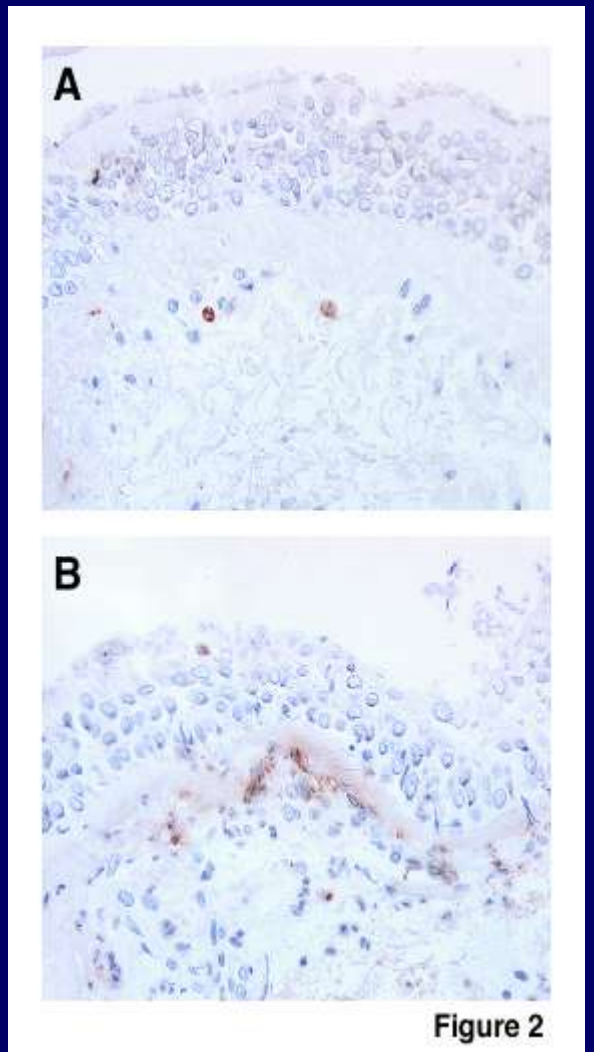

Figure 2

Overall p=0.02

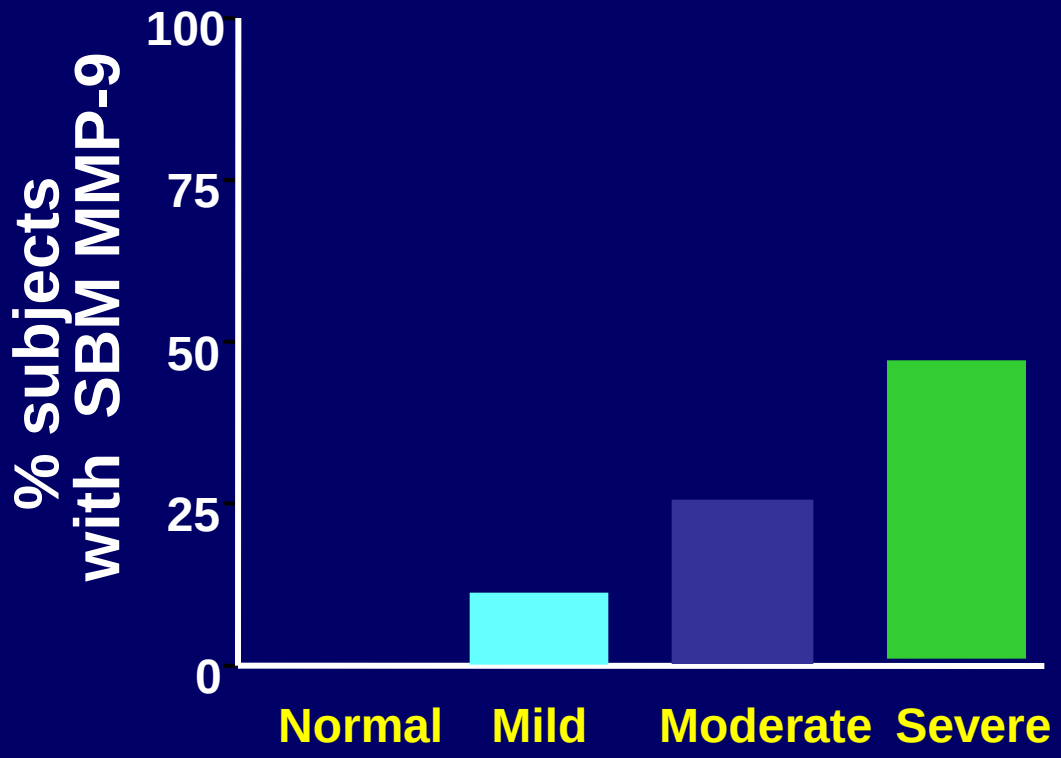

Wenzel JACI 2003

Σημαντική συσχέτιση με τα ουδετερόφιλα σε ιστό και BAL

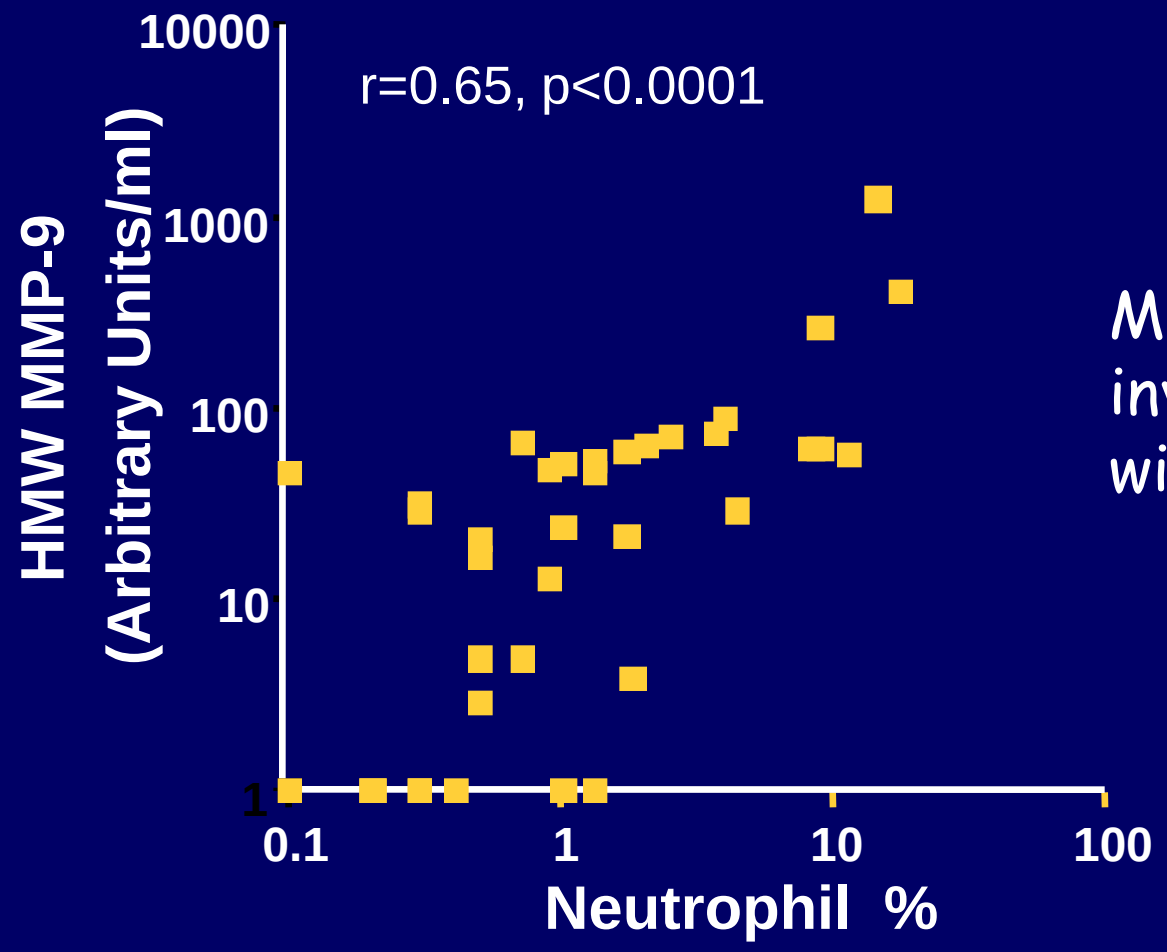

MMP-9 in BAL fluid inversely correlated with FEV1 (r=0.45)

Cundall JACI 2003

Eosinophil (+) vs Eosinophil (-)

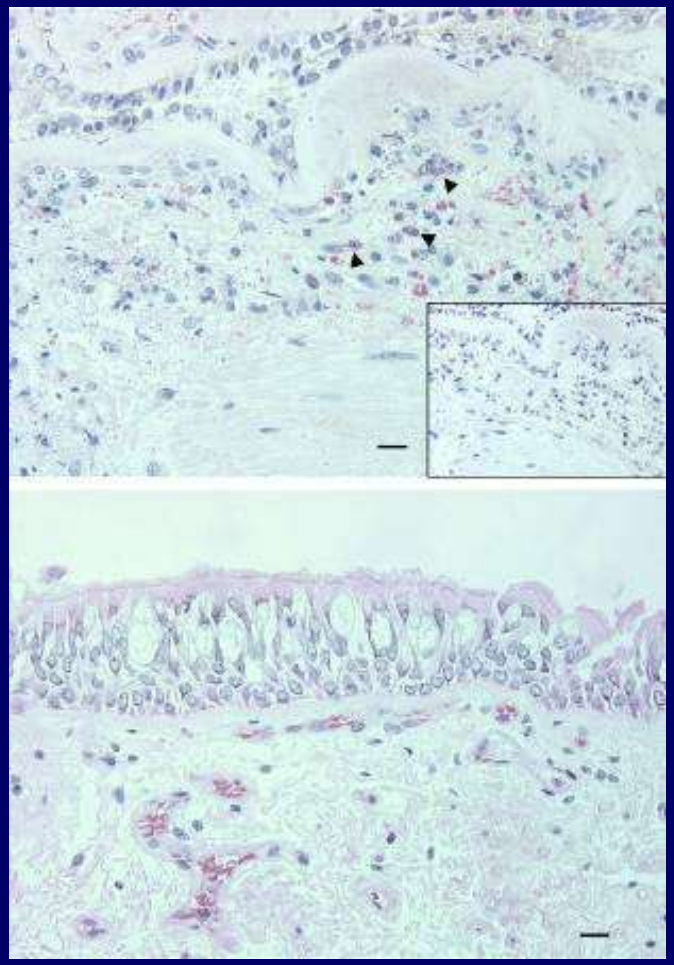

- Severe asthma tissue (in US) near 50:50 split eos vs no eos
- Επί απουσίας ηωσινόφιλων υπάρχουν λιγότερα φλεγμονώδη κύτταρα
  - Αποτέλεσμα της θεραπείας;
  - Τύπος φλεγμονής;
  - Χρόνιες ιογενείς ή άλλες λοιμώξεις;
  - Φτωχή ανταπόκριση στα στεροειδή…

Η ουδετεροφιλική φλεγμονή στο άσθμα συσχετίζεται με σοβαρότερη απόφραξη των αεραγωγών

- **205 ασθενείς με άσθμα**
- **40% υπό ICS**
- **45% με FEV_1 < 80%**

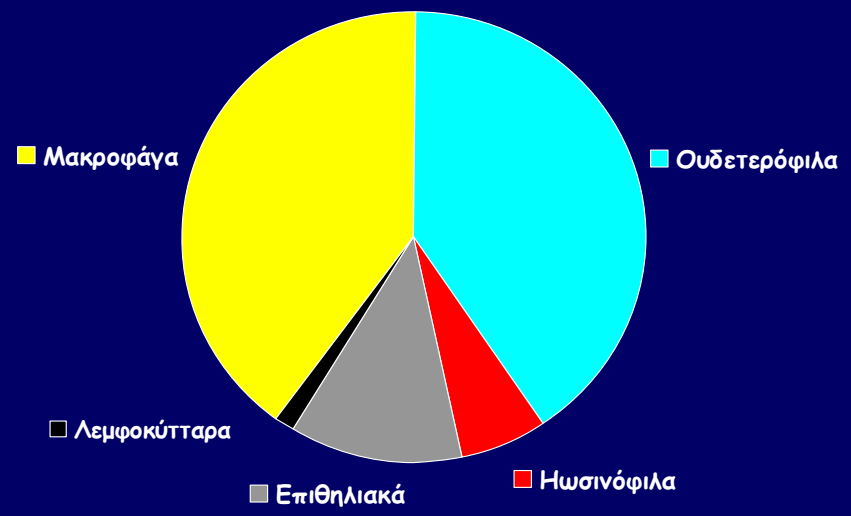

FEV_1	Neutrophil %	Coefficient	SE	*P value*
		-0.11	0.05	0.038

Woodruff et al, JACI 2001;108:753-758

Αυξημένα ουδετερόφιλα και ηωσινόφιλα στα πτύελα ασθενών με άσθμα συσχετίζονται με χαμηλό προ βρογχοδιαστολής FEV_1

Table 3—*Model for Dependent Variable: Prebronchodilator FEV_1*

	Unstandardized Coefficients			95% CI for Variable	
Variables	Change in FEV_1 in Milliliters per Change in Variable	SE	Significance	Lower Bound	Upper Bound
Constant	−4,698	0.748	0.000	−6.167	−3.228
Age, yr	−14.4	0.002	0.000	−0.018	−0.010
Height, cm	51.1	0.004	0.000	0.042	0.060
Gender	−272 (if female)	0.058	0.000	−0.387	−0.157
Ethnic origin	−419	0.100	0.000	−0.615	−0.223
ICS (yes/no)	−255 (if receiving ICS)	0.069	0.000	−0.390	−0.120
Atopy (yes/no)	64.24	0.086	0.454	−0.104	0.233
Pack-yr	−13.76	0.003	0.000	−0.019	−0.008
Duration of asthma, yr	−8.93	0.002	0.000	−0.013	−0.005
Log neutrophils	−83.25	0.035	0.017	−0.152	−0.015
Log eosinophils	−116	0.034	0.001	−0.183	−0.049

Shaw et al, Chest 2007;132:1871-1875

…αλλά μόνο τα ουδετερόφιλα με χαμηλό μετά βρογχοδιαστολή FEV1

Table 2—*Model for Dependent Variable: Postbronchodilator FEV_1*

Variables	Unstandardized Coefficients: Change in FEV_1 in Milliliters per Change in Variable	SE	Significance	95% CI for Variable: Lower Bound	Upper Bound
Constant	−4928	0.723	0.000	−6.348	−3.509
Age, yr	−14.5	0.002	0.000	−.018	−0.011
Height, cm	52.9	0.004	0.000	0.045	0.061
Gender	−305 (if female)	0.057	0.000	−0.416	−0.194
Ethnic origin	−448	0.097	0.000	−0.637	−0.258
ICS (yes/no)	−223 (if receiving ICS)	0.066	0.001	−0.354	−0.093
Atopy (yes/no)	98.7	0.083	0.234	−0.064	0.262
Pack-yr	−14.7	0.003	0.000	−0.020	−0.009
Duration of asthma, yr	−7.04	0.002	0.001	−0.011	−0.003
Log neutrophils	−91.6	0.034	0.007	−0.158	−0.026
Log eosinophils	−50	0.033	0.127	−0.116	0.014

Δεκαπλασιασμός του αριθμού των ουδετερόφιλων συσχετίζεται με μείωση του μετά βρογχοδιαστολή FEV_1 κατά 92 ml

Shaw et al, Chest 2007;132:1871-1875

Συσχέτιση με τη βαρύτητα της νόσου

Chetta, Chest 1997

Δεν υπάρχει συσχέτιση με τη βαρύτητα των συμπτωμάτων ή τη διάρκεια της νόσου

Jeffery, ARRD 1989

Bousquet, AJRRCCM 2000

Τι μας δείχνουν οι μελέτες αυτές;

- Η ουδετεροφιλική φλεγμονή των αεραγωγών χαρακτηρίζει το σοβαρό άσθμα, υποδεικνύοντας μια μηχανιστική σχέση μεταξύ των ουδετερόφιλων των αεραγωγών και της χρόνιας στένωσης των αεραγωγών στο άσθμα

Heterogeneity of Airway Inflammation in Persistent Asthma*

Evidence of Neutrophilic Inflammation and Increased Sputum Interleukin-8

Peter G. Gibson, MBBS (Hons); Jodie L. Simpson, BSc (Hons); and Nicholas Saltos, MBBS, FCCP

Δυο διακριτοί τύποι φλεγμονής στα προκλητά πτύελα:

Ηωσινοφιλική φλεγμονή στο 41%

Μη ηωσινοφιλική φλεγμονή με αύξηση των ουδετερόφιλων στο 59%

Μη ηωσινοφιλικό άσθμα: ουδετερόφιλα στο επίμονο σταθερό άσθμα

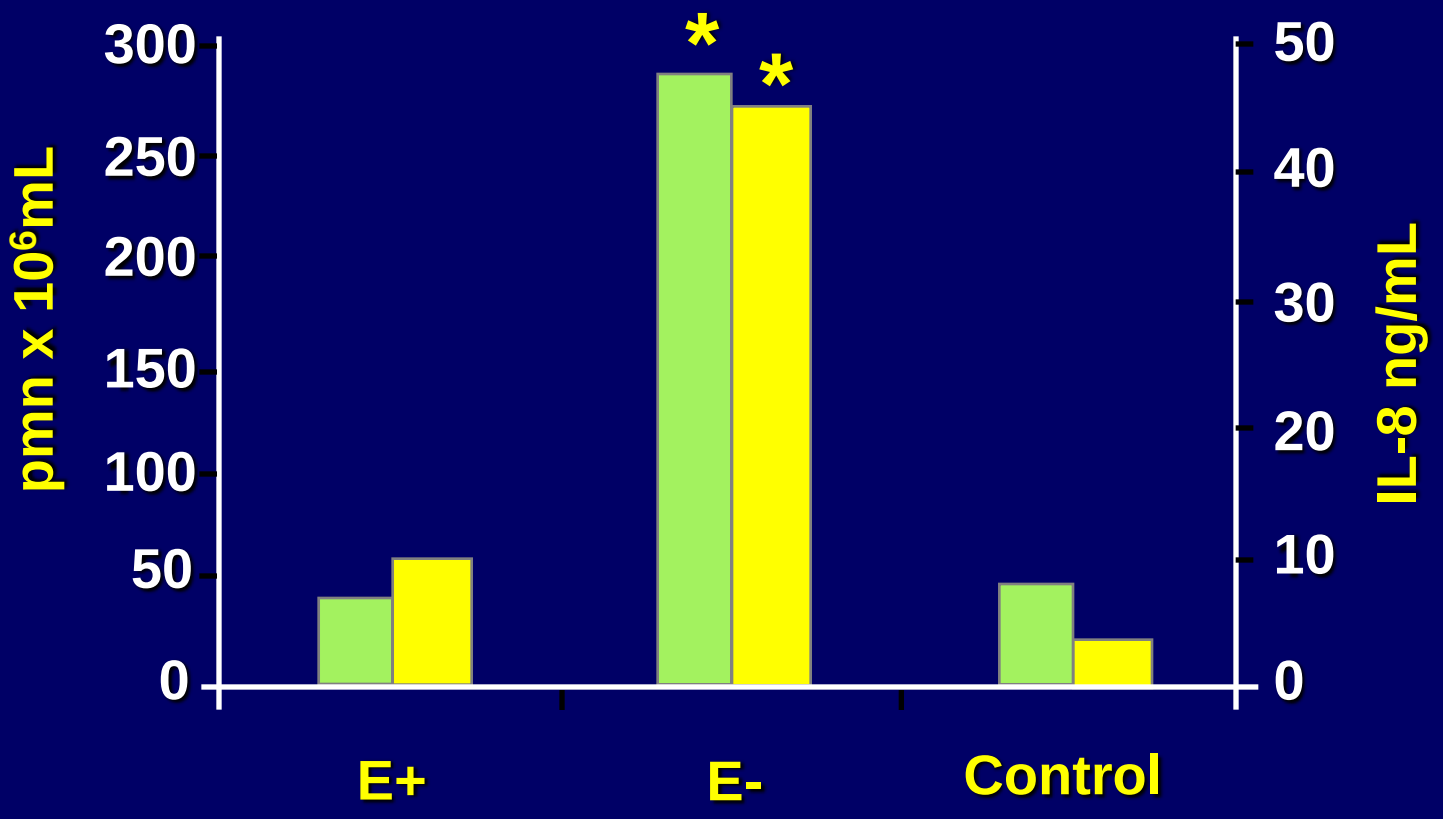

Gibson, Chest 2001

Differences in Airway Cytokine Profile in Severe Asthma Compared to Moderate Asthma*

Joanne Shannon, Pierre Ernst, Yasuhiro Yamauchi, Ronald Olivenstein Catherine Lemiere, Susan Foley, Leo Cicora, Mara Ludwig, Qutayba Hamid and James G. Martin

Chest 2008;133;420-426; Prepublished online December 10, 2007; DOI 10.1378/chest.07-1881

Ουδετερόφιλα;

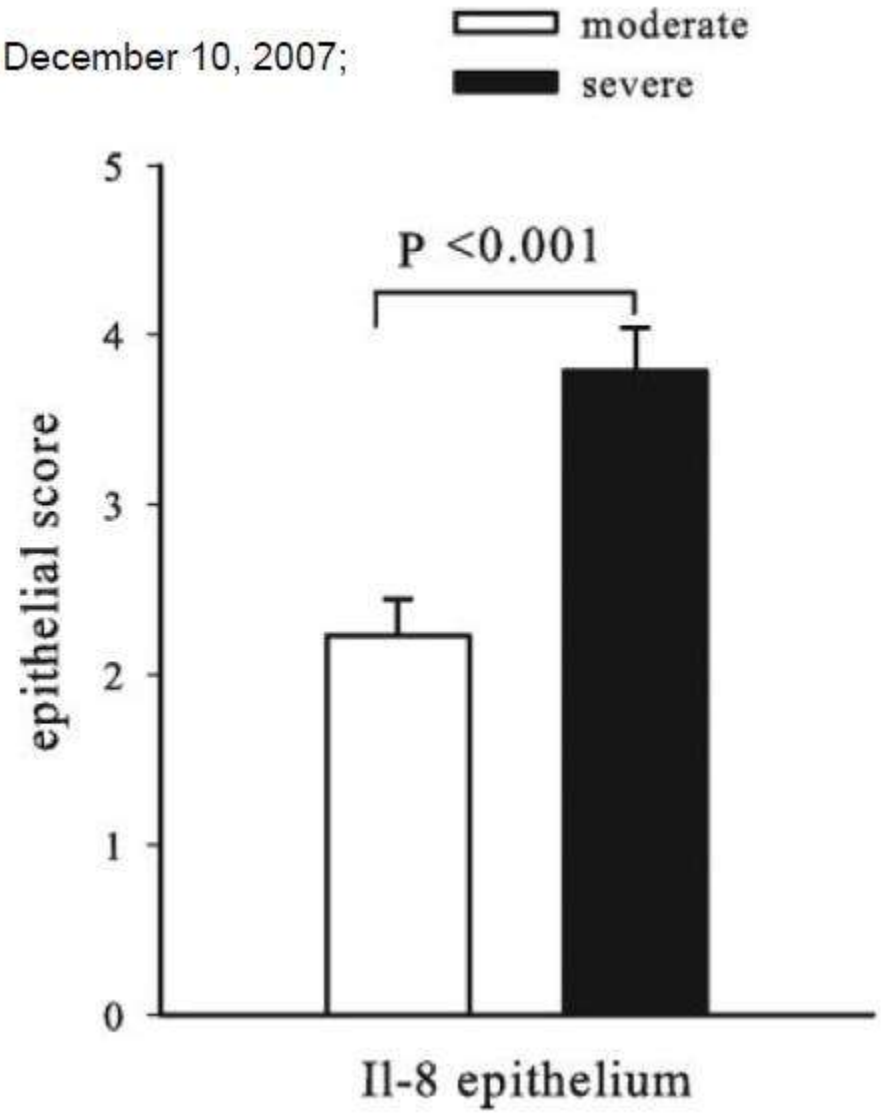

Ανταπόκριση στα στεροειδή

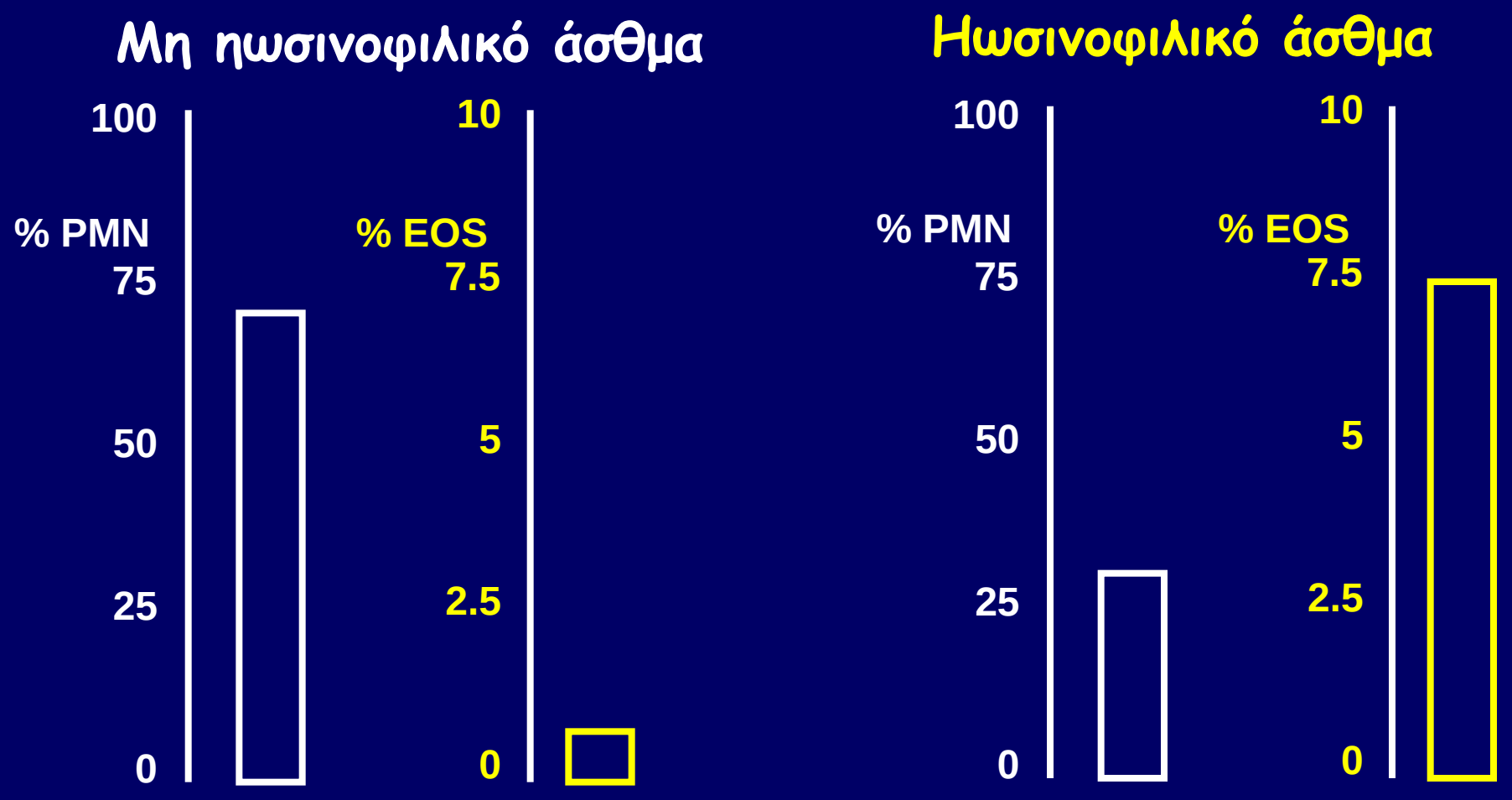

Berry et al, Thorax 2006

Ανταπόκριση στα στεροειδή

Mometasone 400μg 8 weeks

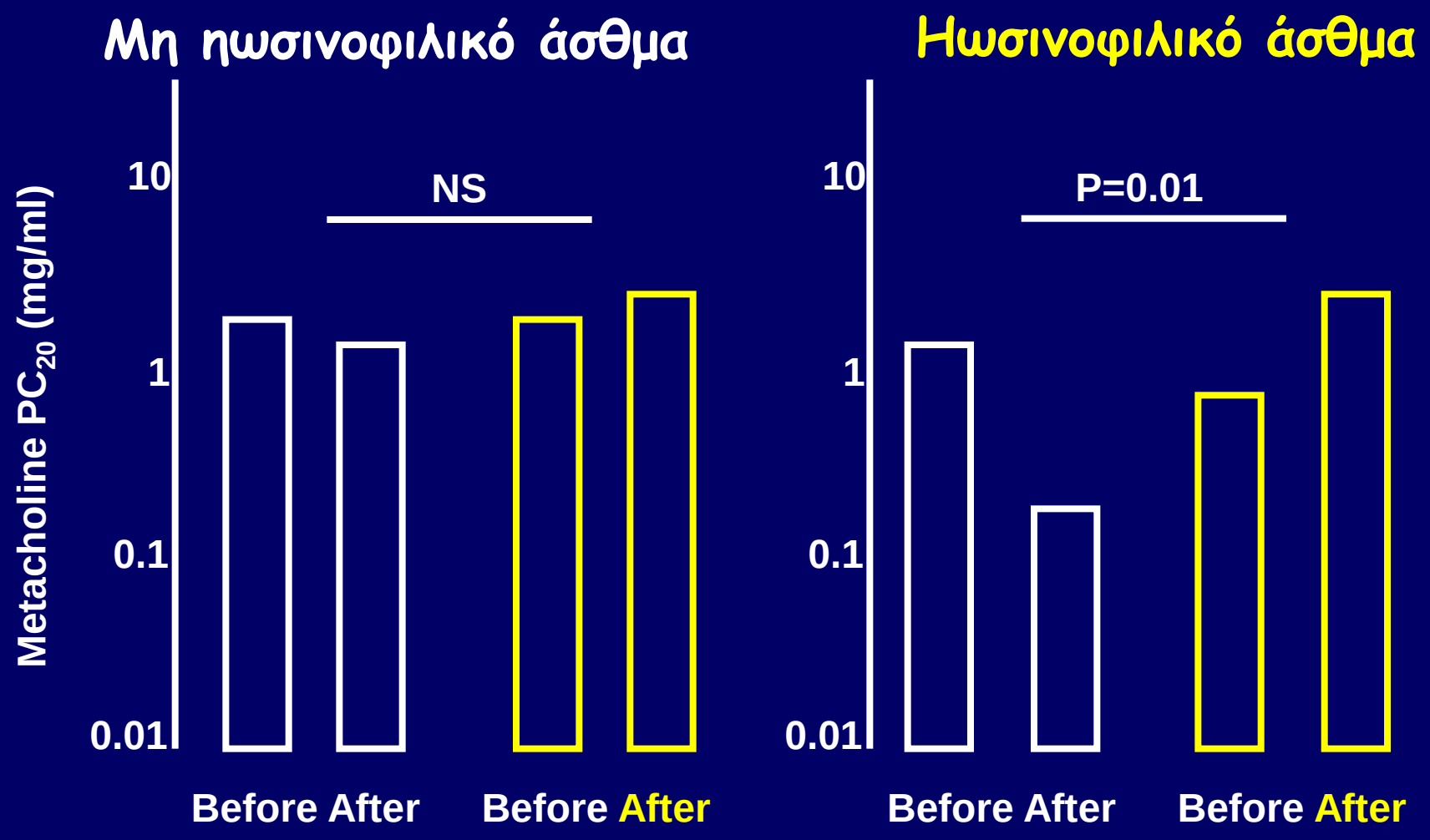

Berry et al, Thorax 2006

Ουδετερόφιλα στις παροξύνσεις

SPUTUM CELL COUNTS ($X10^6$/ML) AND FLUID-PHASE ECP AND MPO AT ACUTE EXACERBATION AND FOLLOW-UP*

	Acute Exacerbation	Follow-up
Total cells	8.4 (2.3, 29)	1.3 (0.2, 7.6) †
Epithellal cells	0.2 (0.1, 0.5)	0.08 (0, 0.2) †
Macrophages	1.4 (0.6, 3.8)	0.6 (0.3, 1.7) †
Lymphocytes	0.01 (0, 0.08)	0.005 (0, 0.02) †
Neutrophils	3.3 (0.7, 18.1)	0.5 (0.1, 1.9) †
Eosinophils	0.8 (0.3, 4.1)	0.1 (0.02, 0.22) †
Mast cells	0.003 (0, 0.2)	0 (0, 0.005) †
ECP, ng/ml	1,078 (289, 5330)	272 (127, 1.083) ‡
MPO, ng/ml	222.0 (1.0, 526.6)	1.0 (1.0, 245.6) ‡

* Values are median with (IQR) †p<0.01, ‡p<0.02

Norzila AJRCCM 2000

Ουδετερόφιλα στις παροξύνσεις

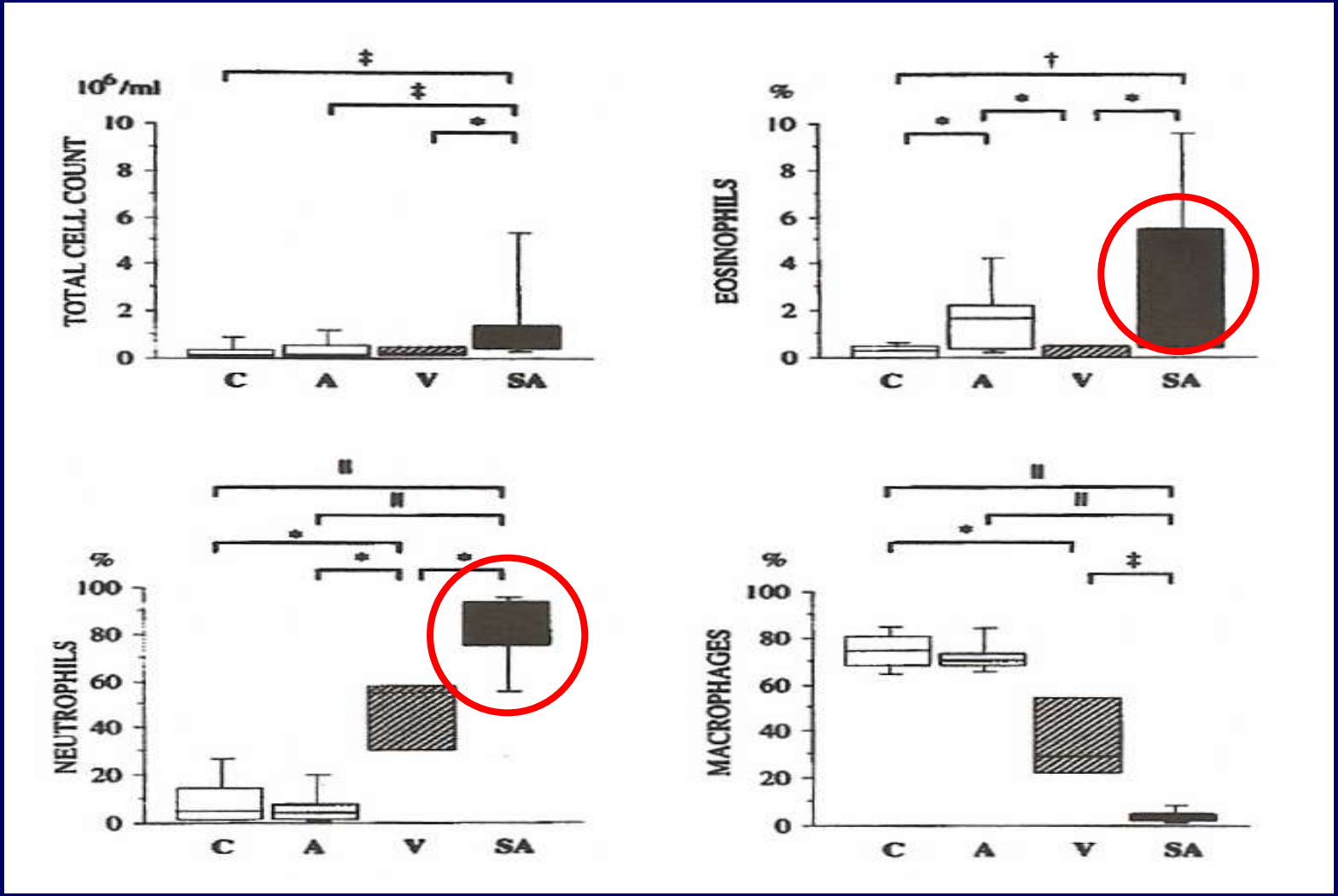

Lamblin et al, AJRCCM 1998

Increased Neutrophil Numbers and IL-8 Levels in Airway Secretions in Acute Severe Asthma

Clinical and Biologic Significance

CLAUDIA L. ORDOÑEZ, THOMAS E. SHAUGHNESSY, MICHAEL A. MATTHAY, and JOHN V. FAHY

The Departments of Pediatrics, Medicine, Anesthesia, and the Cardiovascular Research Institute, University of California, San Francisco, California

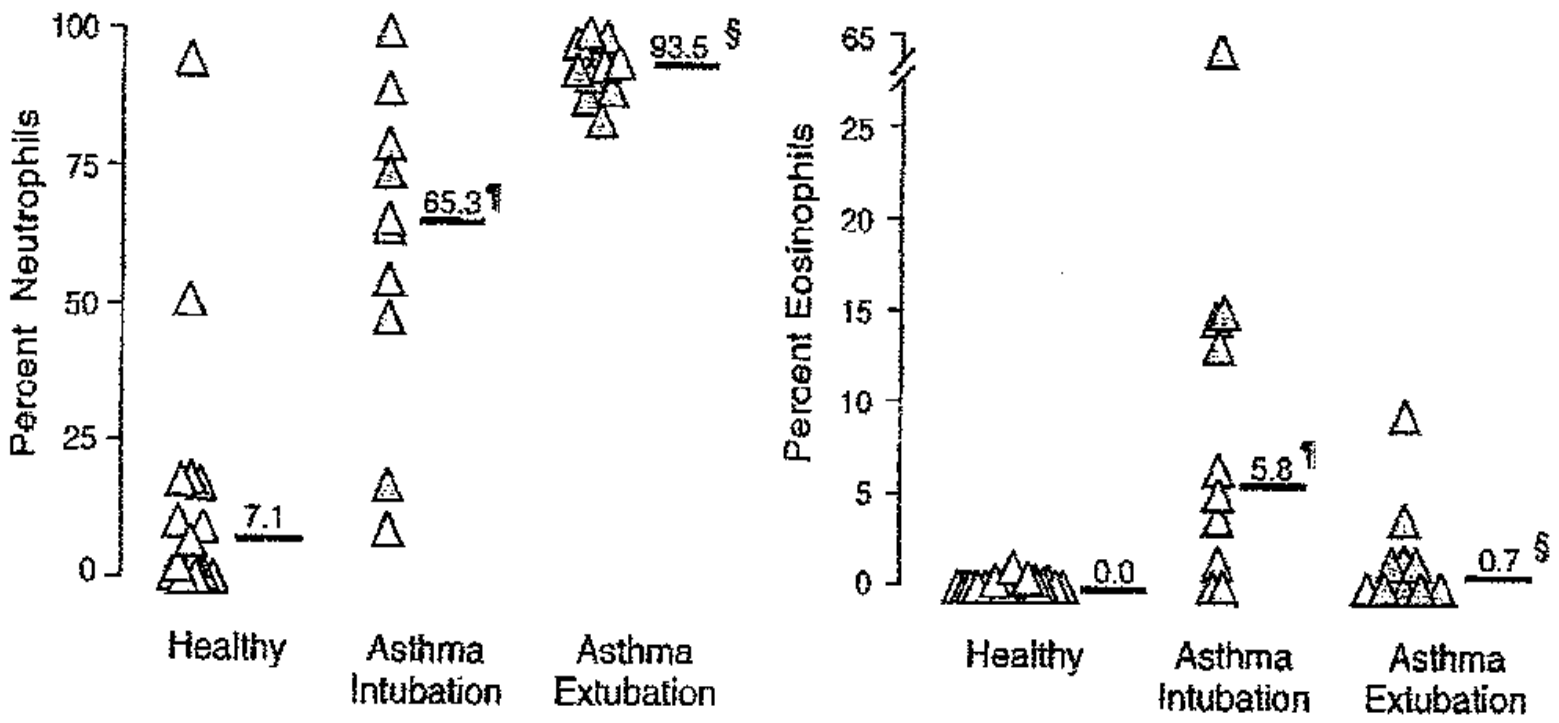

Πιθανός ρόλος στη λύση των παροξύνσεων;

AJRCCM, 2000

Μετανάστευση ηωσινόφιλων στον αυλό

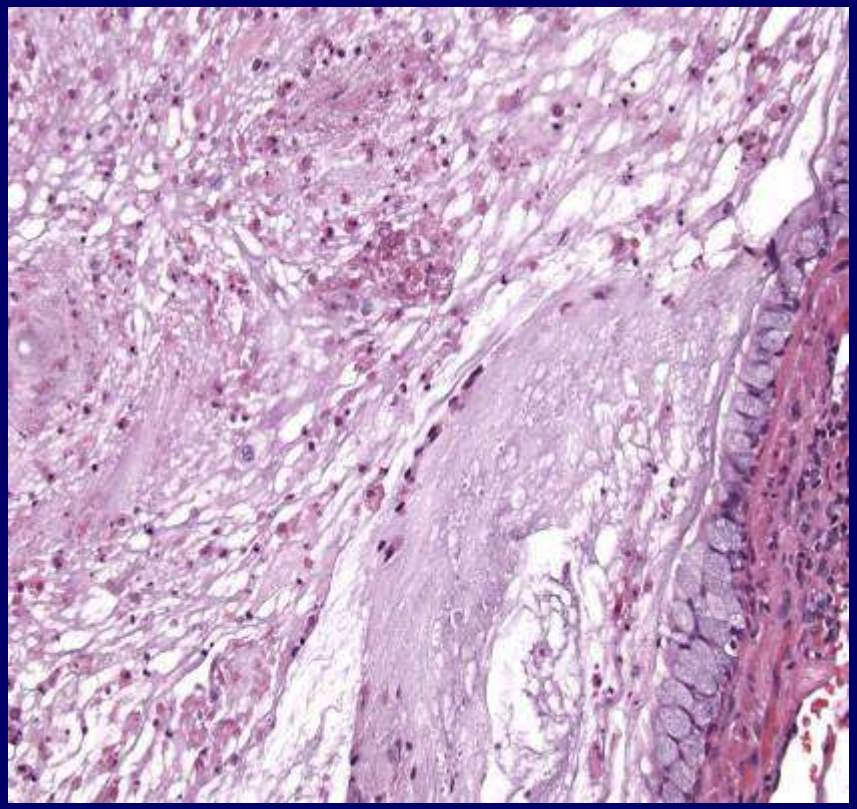

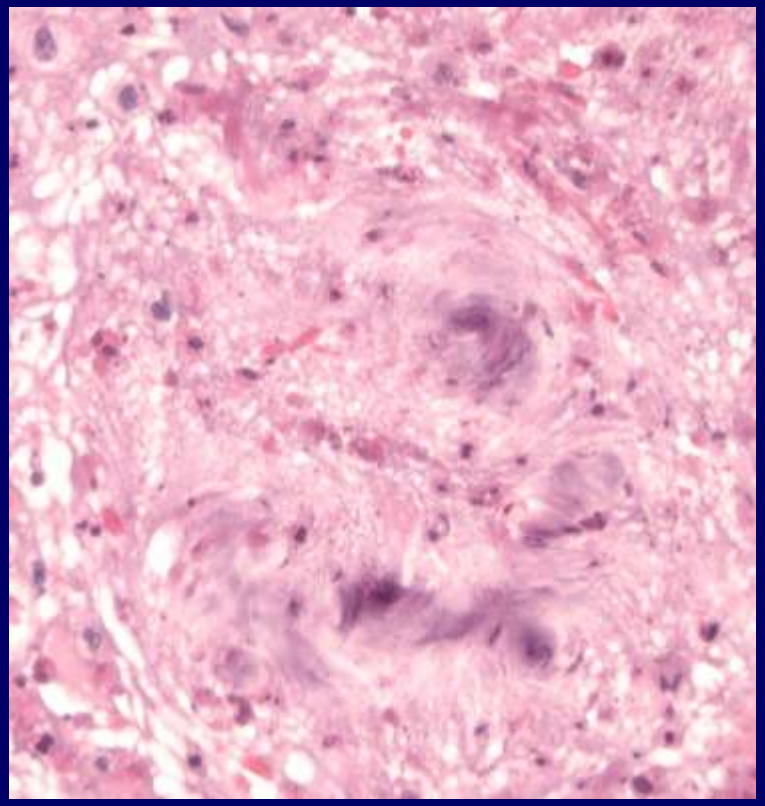

Η ταχύτητα και η θέση μετανάστευσης των ηωσινόφιλων μπορεί να είναι ουσιαστικότερη πληροφορία από την των ηωσινόφιλων στους ιστούς

Μπορεί να συσχετίζεται με τη μετανάστευση μέσω «πυλών» που επάγονται από πολυμορφοπυρηνικά/άλλα ένζυμα

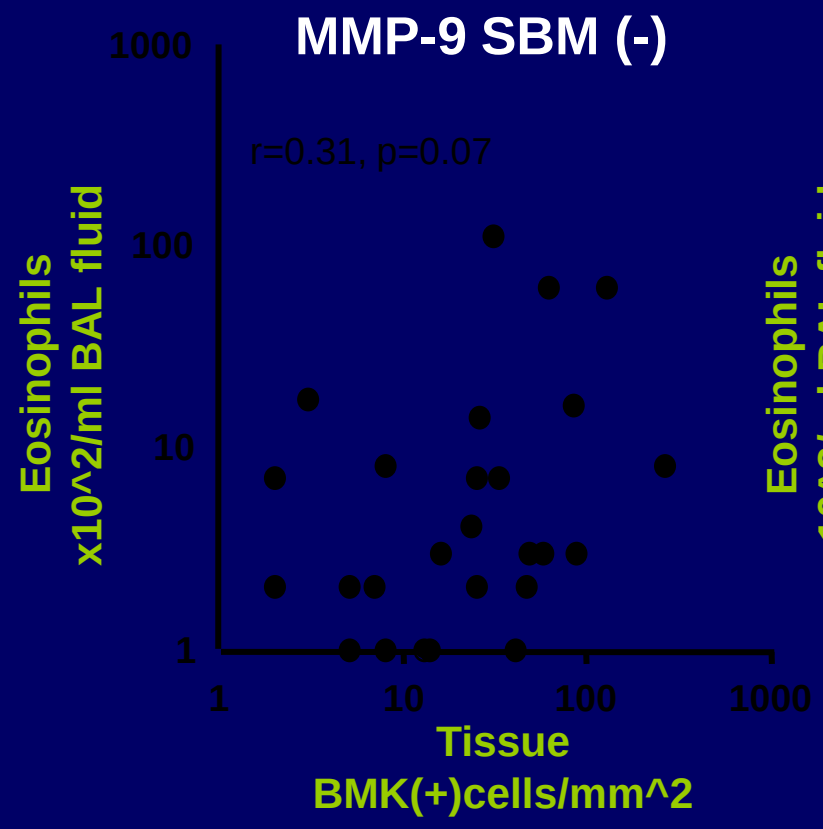

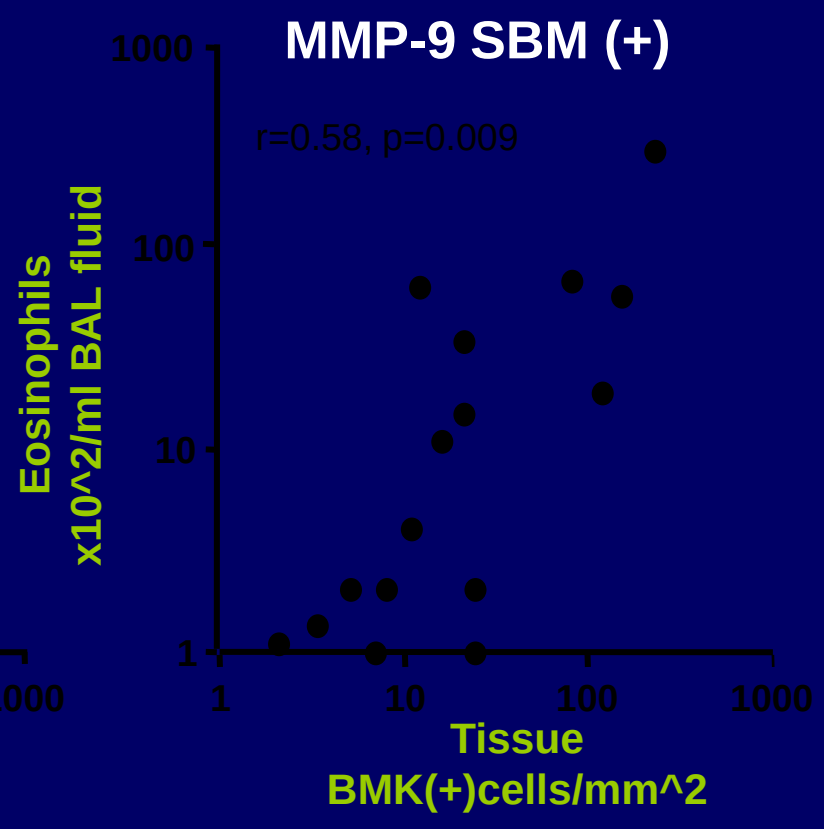

Wenzel JACI 2003

Συνοψίζοντας..

- Η ουδετεροφιλική φλεγμονή των αεραγωγών χαρακτηρίζει τις σοβαρότερες μορφές του άσθματος, με φτωχή ανταπόκριση στη θεραπεία με στεροειδή
- Τα ουδετερόφιλα επικρατούν στις οξείες σοβαρές παροξύνσεις του άσθματος - πιθανός ρόλος στην έναρξη και στη λύση της παρόξυνσης
- Λίγα είναι γνωστά για τους μηχανισμούς της ουδετεροφιλικής φλεγμονής στην οξεία παρόξυνση και στο σταθερό σοβαρό άσθμα
- Η κατανόηση αυτών των μηχανισμών θα βοηθήσει στην ανεύρεση νέων θεραπευτικών στόχων για την αντιμετώπιση αυτού του φαινότυπου άσθματος

Ευχαριστώ